МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ УНІВЕРСИТЕТ

Методичні вказівки
щодо забезпечення самостійної роботи студентів
з дисципліни **«Цінні папери та фондовий ринок»**
для студентів напряму підготовки
8.050107 “Економіка підприємства”
в галузі знань 0305 ”Економіка і підприємництво”
денної форми навчання

Харків – 2011

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ УНІВЕРСИТЕТ

До друку і в світ дозволяю
Заступник ректора
(перший проректор) Гладкий І.П.

Методичні вказівки
щодо забезпечення самостійної роботи студентів
з дисципліни **«Цінні папери та фондовий ринок»**
для студентів напряму підготовки
8.050107 "Економіка підприємства"
в галузі знань 0305 "Економіка і підприємництво"
денної форми навчання

Усі цитати, цифровий, фактичний матеріал та бібліографічні відомості перевірені, написання одиниць відповідає стандартам

Затверджено методичною радою університету, протокол № ___ від «___» _____ 20__ р.

Упорядник: В.М. Бережний

Відповідальний за випуск:

Харків ХНАДУ – 2011

Методичні вказівки щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни **«Цінні папери та фондовий ринок»** для студентів напряму підготовки 8.050107 “Економіка підприємства” в галузі знань 0305 ”Економіка і підприємництво” денної форми навчання.

Упорядник: В.М. Бережний
Кафедра економіки підприємства

МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ “ЦІННІ ПАПЕРИ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК”

Становлення і поступовий розвиток ринкових відносин в Україні сприяє трансформації вже існуючих технологій функціонування фінансових, зокрема фондових ринків, які є однією з важливих складових ринкової економіки. Основу фондового ринку складають специфічні економічні відносини, що в основному полягають у купівлі/продажу довгострокових цінних паперів на визначеному економічному просторі при залученні і з урахуванням певним чином сформованої правової, технічної, економічної і податкової інфраструктури, яка постійно змінюється. Відбувається формування ринку, що потрібен для розміщення цінних паперів акціонерних товариств, які бажають фінансувати розширення своєї виробничої діяльності, і держави, яка, в свою чергу, розміщує на ринку державні цінні папери. Цивілізований організований ринок цінних паперів не тільки налагоджує відносини між емітентом та інвестором, але й сприяє організації контролю і нагляду за фондовим ринком, зумовлює посилення процесу сек’юритизації фінансових відносин.

Метою курсу «Цінні папери та фондовий ринок» і є вивчення відносин, що формуються на економічному просторі між агентами виробництва з приводу купівлі/продажу фондів, а також усвідомлення того, що на фондовому ринку грошові кошти втілюються в цінні папери різноманітного економічного змісту, строків, вартості, умов позики, ціни та інших ознак.

Завдання курсу — правильно зрозуміти сутність і функції фондового ринку, його інститутів та інструментів, взаємозв’язок фондового ринку з іншими ланками фінансової системи, вивчити нормативні акти, які регулюють діяльність суб’єктів на ринку і функціонування самого ринку, а також рух фінансових потоків в економіці. Саме це дасть можливість зрозуміти, яким чином емітенти використовують залучені на ринку фінансові фонди і за яких обставин в інвесторів з’являються зайві грошові кошти, яким чином балансуються заощадження та інвестиції.

Програма курсу передбачає послідовне вивчення теоретичних основ функціонування фондового ринку в умовах ринкової економіки.

«Цінні папери та фондовий ринок» — це теоретико-практичний курс, який є спеціальною базовою дисципліною для підготовки магістрів з економіки і основою для подальшого вивчення спеціальних курсів за цим напрямом.

Даний курс пов’язаний з такими теоретичними дисциплінами, що вивчалися раніше, як фінанси, макро- і мікроекономіка, основи менеджменту, бухгалтерський облік та аудит, банківська і страхова справа.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістового модуля	Усього на змістовий модуль (год/кред)	Лекції (год.)	Лабораторні заняття (год.)	Практичні заняття (год.)	СРС
Змістовий модуль (тема) 1. *Вступ до теорії фондового ринку*	6 / 0,17	2		2	2
Змістовий модуль (тема) 2. *Цінні папери*	12 / 0,33	4		4	4
Змістовий модуль (тема) 3. *Технологія фондового ринку*	12 / 0,33	4		4	4
Змістовий модуль (тема) 4. *Обґрунтування рішень*	6 / 0,17				6
Змістовий модуль (тема) 5. *Системний підхід до вирішення проблем розвитку фондового ринку. Державне регламентування фондового ринку України*	6 / 0,17	2		2	2
Змістовий модуль (тема) 6. *Основні завдання для СРС*	26 / 0,72				26
Індивідуальна робота	4 / 0,11				4
Інтегрований залік					
Загалом	**72 / 2,0**	**12**		**12**	**48**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПО ВИВЧЕННЮ КУРСУ

Самостійна робота студентів – це форма організації навчального процесу, при якій заплановані завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час поза аудиторної навчальної роботи.

Самостійна робота студентів є важливою складовою навчального процесу, що впливає на глибину та стійкість набутих знань і умінь, які допомагають творчо застосовувати їх в майбутній професійній діяльності.

Метою СРС є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та послідовне формування у студентів самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця вищої кваліфікації.

В ході самостійної роботи студент має перетворитися в активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, визначається навчальним планом і становить не менше 1/3 і не більше 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної дисципліни.

Самостійна робота над навчальною дисципліною (курсом) для студентів може включати різні форми, які визначаються робочою навчальною програмою, в залежності від мети, завдань та змісту навчального курсу і, зокрема:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- підготовка до практичних занять;

– підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю;

– систематика вивченого матеріалу курсу перед написанням модулів та заліком;

– виконання індивідуальних завдань (написання реферату за заданою проблематикою тощо) і т. ін.

Нижче представлені основні завдання для самостійної роботи студентів напрямів підготовки для студентів напрямів підготовки "Економіка підприємства" освітньо-кваліфікаційного рівня 8.050107 - магістр галузі знань 0305 "Економіка і підприємництво" денної форми навчання.

Змістовий модуль 4 Обґрунтування рішень**,** згідно з робочою навчальною програмою курсу виноситься на самостійне вивчення, передбачає наступний зміст теми:

Методи обґрунтування. Прийняття рішень (загальна схема). Критерії обґрунтування. Економічний ефект. Оцінка надійності. Бізнес-план.

Аналіз фінансового стану емітента. Структура й методи аналізу. Відносні показники.

Змістовий модуль (тема) 6 передбачає основні завдання для СРС за змістовими модулями 1,2,3,4,5.

1. Місце фондового ринку у фінансовій сфері.
2. Цільове призначення цінних паперів та фондового ринку.
3. Принципи та методи фондової політики.
4. Основні етапи розвитку фондового ринку у світовій економіці.
5. Основні етапи розвитку фондового ринку в Україні.
6. Становлення інфраструктури фондового ринку в Україні.
7. Проблеми класифікації цінних паперів та їх моделювання за заданими ознаками.
8. Класифікація фінансових інструментів (за видами).
9. Місце та роль акцій у системі цінних паперів.
10. Місце та роль облігацій у системі цінних паперів.
11. Економічна сутність похідних цінних паперів (деривативів).

12. Вартісний зміст акцій та їх різновидів.
13. Методи оцінки вартості та дохідності акцій.
14. Сутність привілейованих акцій, причини їхньої популярності.
15. Особливості випуску та обігу державних боргових цінних паперів.
16. Способи обчислення вартості та дохідності облігацій.
17. Сутність та цільове призначення термінових цінних паперів.
18. Види похідних цінних паперів (деривативів): порівняльна характеристика.
19. Типи та види опціонів. Опціонні стратегії.
20. Арбітражні угоди: мета, сутність, види, методи.
21. Хеджування на ринку термінових контрактів.
22. Класифікація учасників фондового ринку за різними ознаками.
23. Інвестор та емітент: права та обов'язки.
24. Посередник: види наданих послуг.
25. Роль комерційних банків у становленні та функціонуванні фондового ринку України.
26. Національна депозитарна система України: мета, структура, функції, шляхи розвитку.
27. Торговці цінними паперами: статус, функції, перспективи.
28. Інвестиційні фонди та інвестиційні компанії: роль та функції. Соціально-економічне значення спільного інвестування.
29. Фондова біржа: статус, роль, функції, проблеми розвитку в умовах електронізації фондового ринку.
30. Аналіз розвитку фондових бірж України.
31. Організаційно оформлений позабіржовий ринок у США: компіляційний огляд.
32. Причини успіху позабіржової фондової торговельної системи України.
33. Торговельно-інформаційна система (TIC) та Електронна торговельно-інформаційна мережа (ETIM).
34. Аукціони на фондовому ринку: основні види та умови їх використання.
35. Вексельний обіг в Україні: значення, проблеми.
36. Види угод на ринку цінних паперів: класифікація та порівняльний аналіз.
37. Кліринг та клірингові організації.

38. Організація розрахунків за фондовими угодами.
39. Котирування цінних паперів.
40. Регулювання фондового ринку: причини та методологія.
41. Органи державного регулювання фондового ринку. Повноваження та функції Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку.
42. Законодавча та нормативно-методична база функціонування фондового ринку України (огляд та коментар).
43. Фундаментальний та технічний аналіз фондового ринку: сутність основних методів.
44. Біржові (фондові) індекси цін цінних паперів: методи, порівняльна характеристика існуючих індексів.
45. Портфель цінних паперів: формування складу портфеля та методи управління ним.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ, ПРОБЛЕМНІ СИТУАЦІЇ, ЗАДАЧІ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ КУРСУ

Змістовий модуль (тема) 1.
Вступ до теорії фондового ринку

Питання для самоконтролю

1. Місце фондового ринку у фінансовій сфері.
2. Цільове призначення цінних паперів та фондового ринку.
3. Принципи та методи фондової політики.
4. Основні етапи розвитку фондового ринку у світовій економіці.
5. Основні етапи розвитку фондового ринку в Україні.
6. Процес приватизації та його роль у формуванні первинного ринку паперів.
7. Причини кризових явищ та завдання державного регулювання процесів обігу цінних паперів.
8. Становлення інфраструктури фондового ринку в Україні.

Змістовий модуль (тема) 2.
Цінні папери

Питання для самоконтролю

1. Проблеми класифікації цінних паперів та їх моделювання за заданими ознаками.
2. Місце та роль акцій у системі цінних паперів.
3. Місце та роль облігацій у системі цінних паперів.
4. Економічна сутність похідних цінних паперів (деривативів).
5. Вартісний зміст акцій та їх різновидів.
6. Методи оцінки вартості та дохідності акцій.
7. Сутність привілейованих акцій, причини їхньої популярності.
8. Особливості випуску та обігу державних боргових цінних паперів.
9. Способи обчислення вартості та дохідності облігацій.
10. Види похідних цінних паперів (деривативів): порівняльна характеристика.
11. Взаємовідносини сторін термінової угоди: ф'ючерсних та опціонних контрактів.
12. Типи та види опціонів.
13. Опціонні стратегії: класифікація і порівняльна характеристика комбінації та спредів.
14. Хеджування на ринку термінових контрактів.

Проблемні ситуації

1. Розвиток фондового ринку в останні десятиріччя призвів до появи нової форми існування цінних паперів – бездокументарної або електронної форми.

З якими чинниками пов'язана поява такої форми цінних паперів? Дайте прогноз подальшого розвитку фондового ринку з огляду на новітні досягнення у сфері інформаційно-комп'ютерних технологій.

2. Існують два підходи щодо правового визначення поняття цінні папери. Перший підхід полягає у тому, що цінні папери є будь-який документ, який відповідає певним заздалегідь

встановленим ознакам та властивостям. Другий підхід полягає у тому, що певні види паперів оголошуються (визнаються) державою саме як цінні папери, які існують на практиці.

Які особливості, вади та переваги кожного з цих підходів? Який з підходів використовується у законодавстві України ?

Задачі

1. Безризикова ставка дорівнює 0,6, дохід по акції Х — 0,11, по акції У — 0,14. Стандартне відхилення доходів по акції Х становить 0,2, по акції У — 0,4. β акції Х дорівнює 0,8, акції У — 1,1. За якою з акцій можна отримати більш високий дохід? Намалюйте графік.

2. Акція приносить дохід у розмірі 15 %, але в майбутньому очікується його зростання на 2 %. Очікуваний дохід ринкового портфеля — 15 %, β акції — 1,2. Визначте ставку доходу за безризиковим цінним папером.

3. Кореляція доходу за цінним папером з ринковим доходом становить 0,8 %, стандартне відхилення доходу цінного папера — 0,15, стандартне відхилення ринкового доходу — 0,25. Визначте β цінного папера.

4. Кореляція доходу за цінним папером з ринковим доходом становить 0,7 %, стандартне відхилення доходу цінного папера — 0,20, стандартне відхилення ринкового портфеля — 0,25. Безризикова процентна ставка — 7 %, очікувана ставка ринку — 16 %. Визначте дохід за цінним папером.

5. Намалюйте графіки лінії ринку цінних паперів і лінії ринку капіталів. Напишіть формули нахилу двох ліній.

6. Ціна на акції на біржі становила 1,5 дол., останній виплачений дивіденд — 30 центів. За останні 10 років валовий прибуток корпорації та її дивіденди виросли на 5 %. Визначте дохідність акції (у %) у наступні роки.

7. Якою буде ціна акції за умови, що ціна сплаченого капіталу дорівнює 12 %?Ціна на акції на біржі дорівнює 80 пенсів, останній виплачений дивіденд — 4 пенси. За останні 10 років валовий прибуток корпорації та дивіденди скоротились на 2 %. Визначте дохідність акції (у %) у наступні роки.

8. Поточна ціна акції становить 50 грош. од., щорічний дивіденд — 1 грош. од. Інвестор уклав маржову угоду, сплативши 30 грош. од. Суму, що залишилася, він позичив у брокера під 10 % річних. Через рік він продав акцію за 60 грош. од. Який дохід він отримав?

9. Коефіцієнт дивідендних виплат корпорації становить 0,4 %, дохід на звичайну акцію — 3 грош. од. Дивіденд, що виплачується за звичайними акціями, щорічно зростає на 3 %, ціна сплаченого капіталу — 14 %. Визначте ціну звичайної акції.

10. Фірма виплачує дивіденди в розмірі 60 % від доходів. Ці доходи мають довгострокову ставку зростання 4 %. Доходи поточного періоду дорівнюють 1,2 грош. од. за акцію. Якою буде вартість акції, виходячи з моделі оцінки вартості акції, за умови, що ціна сплаченого капіталу становить 14 %.

11. Облігація номіналом 1000 дол. з купонною ставкою 10 % випущена на 5 років. Очікуваний дохід: а) 10 %; б) 16 %; в) 7 %. Визначте ціну облігації у даних випадках, намалюйте графік.

12. Фінансова компанія купила облігації на суму 106 млн грош. од. за номінальною ціною 100 млн грош. од. До строку погашення облігацій залишилося 3 роки. Купонна ставка — 13 %. Припустимо, що через рік очікувана ставка ринку становитиме 12 %. За якою ціною банк може продати облігації через рік?

13. Визначте поточний дохід облігації з купонною ставкою 10 % і номіналом 1000 грош. од. Поточна ціна облігації: а) 860 грош. од.; б) 1090 грош. од.

14. Визначте дохідність облігації до часу погашення. Номінал — 1000 грош. од., купонна ставка — 12 %, строк — 6 років. Поточна ціна до часу погашення: а) 1000 грош. од.; б) 920 грош. од.; в) 1020 грош. од. Намалюйте графік.

15. Визначте дохідність облігації до часу погашення. Номінал — 1000 грош. од., купонна ставка — 8 %, строк — 10 років. Поточна ціна до часу погашення: а) 810 грош. од.; б) 1040 грош. од.

16. Визначте повну реалізовану дохідність облігації. Номінал — 1000 грош. од., строк — 4 роки, купон — 9 %. Отримані купонні доходи власник вклав за ставкою 8 %. Власник придбав облігацію за номіналом.

17. Визначте повну реалізовану дохідність облігації. Номінал — 1000 грош. од., строк — 6 років, купон — 11 %, які власник у міру отримання реінвестував у строковий депозит за ставкою 10 %. Власник придбав облігацію на вторинному ринку за 990 грош. од.

18. Визначте повну реалізовану дохідність облігації. Номінал — 1000 грош. од., строк — 4 роки, купонна ставка — 12 %, ставка реінвестування — 10 %, ціна покупки — 1010 грош. од. Інвестор може інвестувати кошти в облігацію з плаваючою процентною ставкою, припускається коливання ставки в межах від 6 до 12 %. Чому віддасть перевагу інвестор?

19. Який повний реалізований дохід за дисконтною облігацією з доходом 8 %, строком на 3 роки, номіналом 1000 грош. од.?

20. Страхова асоціація купила форвардний контракт на облігації, коли їх курс становив 950 грош. од. При закритті позиції курс знизився до 930 грош. од. Визначте, що отримає інвестор — виграш чи збитки?

21. Інвестор купив опціон на продаж з ціною виконання 35,0 дол., премія — 2,5 дол. Визначте прибуток (збитки) покупця за умови, що поточна ціна акції напередодні строку закінчення угоди становитиме: а) 38,0 дол.; б) 33,5 дол.; в) 35,0 дол.

22. Інвестор купив опціон на покупку з ціною виконання 35,0 дол., премія — 0,6 дол. Визначте прибуток (збитки) покупця за умови, що: поточна ціна акції напередодні строку закінчення угоди становитиме: а) 38,0 дол.; б) 33,5 дол.; в) 35, 0 дол.

Змістовий модуль (тема) 3.
Технологія фондового ринку

Питання для самоконтролю

1. Класифікація учасників фондового ринку за різними ознаками.
2. Емітент: права та обов'язки.
3. Інвестор: права та обов'язки.
4. Посередник: види наданих послуг.
5. Роль комерційних банків у становленні та функціонуванні фондового ринку України.
6. Національна депозитарна система України: мета, структура, функції, шляхи розвитку.
7. Торговці цінними паперами: статус, функції, перспективи.
8. Інвестиційні фонди та інвестиційні компанії: роль та функції. Соціально-економічне значення спільного інвестування.
9. Фондова біржа: статус, роль, функції, проблеми розвитку в умовах електронізації фондового ринку.
10. Причини успіху позабіржової фондової торговельної системи України.
11. Торговельно-інформаційна система (ТІС) та Електронна торговельно-інформаційна мережа (ЕТІМ).
12. Депозитарна система в Україні: проблеми становлення і розвитку, шляхи подолання труднощів.
13. Аукціони на фондовому ринку: основні види та умови їх використання.
14. Брокерсько-дилерська діяльність: основні форми.
15. Процедура випуску та розміщення цінних паперів. Послуги андеррайтерів.
16. Кліринг та клірингові організації. Методи взаємних заліків.
17. Котирування цінних паперів. Технологія виходу на усереднені ціни цінних паперів.

Проблемні ситуації

1. Аналізуючи функції реєстратора та депозитарію, можна дійти до висновку, що головним у їхній діяльності є облік прав власності на цінні папери. Разом із тим депозитарії, окрім депозитарних операцій, виконують ряд інших функцій, зокрема, складання та ведення реєстрів.

Яке місце у сучасній інфраструктурі фондового ринку у зв'язку з вищевикладеним займають реєстратори? До яких наслідків, на ваш погляд, призведе конкуренція на фондовому ринку України між реєстраторами та депозитаріями?

2. Основна проблема, пов'язана з діяльністю банків на національному фондовому ринку, полягає у відокремленні ризиків, притаманних звичайним "класичним" банківським операціям (депозитно-кредитним і розрахунково-касовим), від ризиків, які виникають у зв'язку з професійною діяльністю банків на фондовому ринку.

З огляду на це розкажіть про можливі шляхи розв'язання цієї проблеми в Україні, виходячи з досвіду функціонування розвинутих фондових ринків.

3. В останні роки роль фондової біржі у торгівлі цінними паперами дещо зменшується. Назвіть головні чинники зазначеного процесу. До яких наслідків призвели такі тенденції у діяльності фондової біржі?

4. Поясніть, як на фондовій біржі поряд із жорсткими організаційною структурою, правилами та нормами поведінки співіснує “демократичне” біржове самоуправління. Які чинники забезпечують таке співіснування ?

5. Незважаючи на жорстку регламентацію біржової діяльності з цінними паперами, фондова біржа періодично переслідують біржові кризи та потрясіння. Чим пояснюється така нестійкість фондової біржі? Які основні ринкові залежності характеризують сучасний біржовий механізм ?

6. Посилення конкуренції на ринку позикового капіталу, загострення протиріч між фондовою біржею та її конкурентами призвели певною мірою до втрати монопольних позицій біржі на ринку фіктивного капіталу. Як це відображається на еволюції фондової біржі ? Обґрунтуйте свою точку зору.

Змістовий модуль (тема) 5.
Системний підхід до вирішення проблем розвитку фондового ринку. Державне регламентування фондового ринку України

Питання для самоконтролю

1. Регулювання фондового ринку: причини та методологія.
2. Органи державного регулювання фондового ринку. Повноваження та функції Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку.
3. Фундаментальний аналіз фондового ринку: сутність основних методів.
4. Технічний аналіз фондового ринку: сутність основних методів.
5. Біржові (фондові) індекси цін цінних паперів: методи, порівняльна характеристика існуючих індексів.
6. Портфель цінних паперів: формування складу портфеля та методи управління ним.
7. Рейтинги цінних паперів та емітентів: вибір рейтингових показників та способів їх синтезування для одержання однозначної оцінки.

Проблемні ситуації

1. Держава на фондовому ринку виконує одночасно декілька функцій: великий емітент ЦП, інвестор, регулятор ринку.

Які протиріччя виникають при реалізації державою цих функцій ? Якими засобами зазначені протиріччя усуваються?

2. У світовій практиці існує кілька моделей регулювання державою фондового ринку. З'ясуйте вплив моделей регулювання ринку на структуру державних органів, які регулюють фондовий ринок.

3. Визначте, як система права, що склалася у державі, впливає на правову інфраструктуру фондового ринку. Що, на ваш погляд, є основою правовідносин на фондовому ринку? Як ці правовідносини змінюються залежно від системи права?

4. Державою можуть встановлюватись обмеження на суміщення різних видів професійної діяльності на фондовому ринку. Чи повинна професійна діяльність на фондовому ринку провадитись тільки на виключній основі? Щодо яких видів діяльності може бути неприпустимим будь-яке суміщення? Обґрунтуйте свої висновки, враховуючи світовий досвід.

5. Як розвиток фондового ринку впливає на появу певних видів професійної діяльності на фондовому ринку? Дайте приклади, пов'язані з практикою розвитку фондового ринку в Україні.

6. Незважаючи на добре відпрацьовані механізми та досвід попередження шахрайств з фінансовими ресурсами на розвинених ФР, такі випадки непоодинокі. Чим це пояснюється ? Чи означає наявність таких негативних проявів те, що забезпечити суцільну урегульованість та контрольованість ФР з метою недопущення фінансових афер та шахрайств із ЦП взагалі неможливо?

7. Як, на ваш погляд, поєднуються жорсткі державні заходи у сфері нагляду та контролю за фондовим ринком із загального лібералізацією підприємницької діяльності ("свободою бізнесу") у ринковій економіці? Чим пояснюється необхідність такого поєднання?

8. Які проблеми функціонування фондового ринку в Україні, на ваш погляд, потребують термінового законодавчого врегулювання? Як це може відобразитись на розвиненості вітчизняного фондового ринку? його прозорості та контрольованості ?

ТЕМАТИКА ДЛЯ ДИСКУСІЙ

1. Репродукція в економіці України передового зарубіжного досвіду організації фондового ринку. Порівняльний аналіз систем та моделей фондових ринків економічно розвинутих країн світу. Які з них найпридатніші для нашої країни в період реформації її економіки?

2. Інвестиційна діяльність. Чинники, що впливають на неї. Які основні положення інвестиційної політики? Чим конкретно механізм регулювання фондового ринку може сприяти активізації вказаної діяльності? Розвиток яких саме фінансових інструментів і сегментів інфраструктури фондового ринку може у першу чергу допомогти процесу інвестування у цінні папери?

3. Позабіржовий ринок цінних паперів. Порівняльна характеристика біржової та позабіржової систем торгівлі цінними паперами: плюси та мінуси. Що домінує зараз: процес конкуренції чи процес конвергенції та взаємодоповнення? Яким чином можна поєднати позитивні елементи цих систем у єдиному комплексі, якщо він зараз є актуальним і реальним?

4. Вторинний ринок цінних паперів. У чому причина уповільненого його створення і що потрібно зробити для прискорення розвитку цього важливого сегмента фондового ринку? Якою може бути схема загальної (єдиної) програми приватизації та розвитку вторинного ринку цінних паперів — біржового та позабіржового?

5. Розподіл функцій серед професіоналів фондового ринку. Які з функцій є тепер «наскрізними» (що виконуються різними суб'єктами) і які з них залишаються специфічними? За якими ознаками суб'єкта фондового ринку потрібно надавати йому відповідні повноваження та функції? Якою є методична основа визначення сумісності та несумісності функцій? Які межі допустимості поєднання в одного і того самого професіонала функцій регулятивної та торговельної діяльності?

6. Саморегулювання на фондовому ринку. Позитивні та негативні сторони саморегулювання, відзначені зарубіжним досвідом. Які повноваження держава повинна делегувати саморегулювальним організаціям? Як забезпечити оптимальність у

співвідношенні централізованого та децентралізованого контролю та нагляду за фондовою діяльністю?

7. Звітність суб'єктів фондового ринку. Які шляхи скорочення звітності з одночасним підвищенням ступеня її використання та корисності? Як поєднати загальнодержавну та відомчу статистику, зокрема, узгодити звітність акціонерних товариств на адресу Держкомстату та на адресу Держкомісії з цінних паперів та фондового ринку?

8. Аналіз фондового ринку. Зіставлення цілей, методів та джерел інформації двох систем — фундаментального аналізу та технічного аналізу. В чому виявляються переваги та недоліки цих систем? Які елементи цих систем могли б слугувати вихідним матеріалом для створення деякої «гібридної» системи аналізу?

9. Кадровий потенціал фондового ринку. Кадровий потенціал для підприємництва та державного регулювання фондової діяльності. Які умови потрібні для адаптації молодих спеціалістів до існуючої практики фондової діяльності у період розбудови ринкової економіки?

ЛІТЕРАТУРА, ЩО РЕКОМЕНДОВАНА ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основна література

1. Алексеев М.Ю. Рынок ценных бумаг. - М.: Финансы и статистика, 2008. - 184с.
2. Алехин Б.И. Рынок ценных бумаг. Введение в фондовые операции. - М.: Финансы и статистика, 2006. - 160с.
3. Деньги. Кредит. Банки. Ценные бумаги. Практикум: Учеб. пособие для вузов /Под ред. проф. Е.Ф. Жукова. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008. - 310 с.
4. Загорський В.С. Ринок цінних паперів. - Львів: Льв.комерц.академія, 2009. -171с.
5. Колесник В.В. Введение в ринок ценных бумаг. - К.: А.Л.Д., 2009. - 176с.
6. Лысенков Ю.М., Фетюхина Н.В. Рынок ценних бумаг. Основные понятия и термины. - К.: Киевский институт банкиров "Украина", 1995. - 164с.
7. Миркин Я.М. Ценные бумаги и фондовый рынок. - М.: Перспектива, 2005. -534с.
8. Мозговий О. М. Фондовий ринок: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2008.— 316 с.
9. Оскольський В.В. Ринок цінних паперів в Україні: проблеми функціонування і розвитку. - К.: КСУ, 2006. - 146с.
10. Рынок ценных бумаг: учебник для студентов вузов, обучающихся по экономическим специальностям / под ред. Е.Ф. Жукова. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2009. - 567 с.
11. Сутормiна В.М., Савчук Н.В. Фондовий ринок. Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. (спец. «Фінанси» і «Банківська справа») — К.: КНЕУ, 2010. -72с.
12. Тьюлз Р.Д., Брэдли Э.С., Тьюлз Т.М. Фондовый рынок: Пер. с англ. - 6-е изд. - М.: ИНФРА-М, 2007. - 678 с.
13. Янукян М.Г. Практикум по рынку ценных бумаг. – СПб.: Питер, 2006. – 192 с.

<u>Додаткова література</u> (періодичні видання 2001-2010 рр..)

Бізнес.
Ринок цінних паперів України.
Економіка України.
Економіка. Фінанси. Право.
Економіст.

Методичне забезпечення

<u>Адреси рекомендованих Internet-сайтів:</u>

http://www.all-eBooks.com
http //www.minfin.gov.ua
http //www.bank.gov.ua
http //news.finance.ua

ЗМІСТ

Мета, завдання та предмет навчального курсу “Цінні папери та фондовий ринок” **4**

Тематичний план дисципліни **6**

Методичні рекомендації щодо самостійної роботи студентів по вивченню курсу **7**

Контрольні питання, проблемні ситуації, задачі за змістовими модулями курсу **11**

Тематика для дискусій **20**

Література, що рекомендована для самостійної роботи студентів **22**

Навчальне видання

Методичні вказівки
щодо забезпечення самостійної роботи студентів
з дисципліни **«Цінні папери та фондовий ринок»**
для студентів напряму підготовки
8.050107 “Економіка підприємства”
в галузі знань 0305 ”Економіка і підприємництво”
денної форми навчання

Укладач: В.М. Бережний

Відповідальний за випуск:

Підп. до друку	Формат	Папір офсетний
Друковано на ризографі	Умовн. - др..арк.	Обл.. - вид. арк.
Зам №	Тираж прим.	Ціна договірна

Адреса редакції видавництва і поліграфічного підприємства
ХНАДУ 61002 Харків - 02, вул.. Петровського,25

Надруковано видавництвом Харківського національного автомобільно - дорожнього університету